

Miljøministeriet
Departementet
Vild natur og biodiversitet
Holmens Kanal 42
1060 København K

Fremsendt elektronisk til mim@mim.dk og sawah@mim.dk

Den 16. juni 2022

Friluftsrådets kommentarer til lovgennemgang - udkast til dispensation for gennemgang af Skovloven

Friluftsrådet takker for muligheden for at kommentere på udkastet til dispensation for lovgennemgang af Skovloven.

Redegørelsen bør forholde sig både til offentlig og privatejet skov

I sit svar til ministeriet juli 2021 bakker Friluftsrådet op bag forslaget om at gennemgå Skovloven med det formål at afdække barrierer og begrænsninger i loven for fremme af biodiversitet og afdække barrierer og begrænsninger i forhold til at understøtte offentlighedens ret til at færdes og opholde sig og udøve diverse friluftaktiviteter i skoven. Friluftsrådet ønsker endnu engang at understrege, at det er afgørende, at denne gennemgang vedrører både privatejede og offentligt ejede skove, herunder skove ejet af både staten, kommunerne og institutionelle investorer. Redegørelsen bør på de forskellige emneområder tydeligt redegøre for Skovlovens rammer for de forskellige ejerformer og for de forskellige ejerformers administration af loven.

Overvejelser om definition af, hvad skov er – behov for ny definition?

I de kommende årtier forventes op mod 10 procent af det danske landareal at skulle skifte arealstatus til skov. Når det samtidig forventes, at store dele, ikke mindst af de offentligt ejede skove, vil ændre karakter i retning af mere urørt skov og med deraf færre veje og stier i skovene, er det helt centralt at se på de barrierer og begrænsninger, som denne ændring af naturtypen skov vil pådrage regelsættet for forvaltning af skov og ikke mindst regelsættet for offentlighedens færdsel i skovene og for mulighederne for at udøve friluftaktiviteter i skovene. Der er politisk afgivet hensigtserklæringer om, at på sigt skal op mod 25 procent af det danske landareal være dækket af skovlandskaber og derfor må det antages, at denne naturtype i fremtiden i højere grad vil danne grundlag for borgernes brug af naturen til rekreation, sundhedsmæssige aktiviteter og friluftsudøvelse.

Friluftsrådet støtter, at der i lovgennemgangen gøres rede for, hvorledes skovbegrebet afgrænses og hvilke konsekvenser en fastholdelse af den nuværende definition af skov jævnfør Skovloven vil have fremover i forhold til en opdateret definition af skovbegrebet. I en forvaltningsform, hvor skoven omlægges til nationalpark eller urørt skov og således i højere grad overlades til ikke styrede udviklingsprocesser, vil der eksempelvis i skoven opstå flere lysåbne udyrkede arealer, bl.a. heder, moser, klippepartier, overdrev, indsander samt udyrkede græsningsarealer, f.eks. ferske enge eller strandenge. Disse arealer vil næppe

fremover kunne falde ind under den nuværende skovdefinition. Friluftsrådet anbefaler, at der således redegøres for de konsekvenser, det har for forvaltningen m.m., at Skovloven og Naturbeskyttelsesloven definerer skov på forskellige måder. Hvordan skal offentligheden eksempelvis stille sig til et udyrket areal inde i "skoven", hvad angår færdsel, hvis offentligheden ikke kender forskel på de to loves forskellige definitioner af skov? Giver det mening fortsat at opretholde de bestemmelser, som forbyder offentligheden at færdes i (privatejet) skov/skovlandskab på udyrkede arealer, mens det vil være tilladt at færdes på privatejede udyrkede arealer uden for skoven/skovlandskabet? Der er behov for at gøre sig overvejelser om betimeligheden af den nuværende definition af skov – særligt i forhold til Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om offentlighedens adgang til naturen.

Friluftsrådet har noteret sig, at der i den disposition for gennemgang af Skovloven, som ministeriet fremsendte 8. juni 2021 ("*Overordnet disposition til fase 1 – lovgennemgang af udvalgte emner*", J.nr. 2021-4675) indgår et punkt under Skovloven: "*Løsningsforslag ift. at forbedre rammerne for adgang, friluftaktiviteter og -faciliteter og lokale Udviklingsmuligheder*". Det undrer Friluftsrådet, at dette punkt imidlertid ikke fremgår af ministeriets "*Udkast til disposition for gennemgang af skovloven – baseret på ekstern høring sommeren 2021*" dateret 25. maj 2022. Friluftsrådet vil opfordre til, at det fastholdes, at der i gennemgangen af Skovloven ikke alene peges på barrierer, men også peges på løsningsmuligheder i forhold til at forbedre rammerne for adgang, friluftaktiviteter og -faciliteter.

Friluftsrådet tillader sig i denne forbindelse at pege på, at det af "*Kommissorium for lovgennemgang som opfølgning på natur og biodiversitetspakken*" dateret 4. maj 2021 ganske tydeligt fremgår: "*a) Skovloven. Mulige barrierer og begrænsninger i Skovloven for at fremme biodiversitet og understøtte adgang og friluftaktiviteter m.v. skal afdækkes. Der skal endvidere udarbejdes forslag til at håndtere disse barrierer og begrænsninger*" (Friluftsrådets fremhævninger).

Skovlovens formål

Friluftsrådet støtter, som det fremgår af udkastet til disposition for lovgennemgangen, at der skal redegøres for Skovlovens formålsbestemmelser. Friluftsrådet anbefaler, at der redegøres for alle elementerne i Skovlovens formålsbestemmelser om dels at fremme bæredygtig drift af landets skove forstået som inddragelse af såvel økonomiske som økologiske og sociale værdier og dels det forhold, at der ved lovens administration ud fra en helhedsbetragtning skal tilstræbes at fremme opbygningen af robuste skove, sikre skovens produktion, bevare og øge skovenes biologiske mangfoldighed og ikke mindst sikre, at hensynet til landskab, naturhistorie, kulturhistorie, miljøbeskyttelse og friluftsliv kan tilgodeses. Redegørelsen bør forholde sig til lovens bredde formål og ikke alene til dele af formålsbestemmelserne.

I denne forbindelse bør rapporten også redegøre for, at loven præciserer, at ejerne i offentligt ejede skove bl.a. skal sikre, at hensynet til landskab, naturhistorie, kulturhistorie, miljøbeskyttelse og friluftsliv kan tilgodeses. Friluftsrådet forudsætter således, at der også inddrages overvejelser vedrørende Miljøministeriets egen administration af Naturstyrelsens skove. Eksempelvis har Naturstyrelsen de sidste godt 20 år givet borgerne tilladelse til at benytte Styrelsens skove ud over, hvad der er angivet i Naturbeskyttelsesloven og Bekendtgørelse om offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig i naturen. Friluftsrådet forventer, at dette faktiske administrationsgrundlag for Naturstyrelsens skove indgår i analyserne, og at det anbefales, at disse bestemmelser efter op mod 20 års brug fremover indskrives i Naturbeskyttelsesloven eller i de relevante bekendtgørelser, således at borgerne har mulighed for

at gøre sig bekendt med et offentliggjort, klart, entydigt og ajourført grundlag for Naturstyrelsens administration af Styrelsens skove.

Skovens vej- og stisystem

Friluftsrådet ser gerne, at der i rapporten redegøres for krav til og mulighederne for at opretholde et vej- og stisystem i skoven. Ved udlæg af skove til eksempelvis urørt skov og ophør af produktion i skoven vil der ikke ud fra produktionsmæssige overvejelser være behov for at opretholde eksempelvis skovveje i hidtidigt omfang. Hvordan sikres opretholdelse af et vej- og stisystem i skoven med henvisning til lovens formålsbestemmelse om hensyn til friluftslivet? Der er behov for nogle beskyttelses- eller minimumsbestemmelser for skovens vej- og stisystem. Der bør samtidig gøres overvejelser om, hvorledes man kan sikre forbedringer af skovens vej- og stisystem for den rekreative brug af skoven.

Af dispositionen for rapporten fremgår, at der påtænkes et afsnit om "*Belysning og belægning af cykelstier*". Friluftsrådet ønsker, at spørgsmålet om belysning og belægning omfatter alle typer stier og veje i skoven.

Skovlovens manglende krav om relationer til lokal- og civilsamfundet

De forskellige skovcertificeringssystemer stiller forskellige krav til skovejeren om at indgå i dialog om skovens drift og forvaltning med lokalsamfundet og civilsamfundsaktører. Naturstyrelsen har igennem de seneste årtier driftet skovbrugerråd/brugerråd og søgt en sådan dialog. En gennemgang af Skovloven bør også forholde sig til, hvorvidt dialog med lokalsamfundet om forvaltningen af skoven kan indarbejdes som generelt krav i Skovloven. Kunne der eksempelvis stilles krav om en vis form for offentlighed omkring driftsplaner eller stilles rammer op for dialog mellem lokale borgere, brugere og ejere? Sådanne krav kan gælde alle skove eller alene visse af de skove (f.eks. større skove), som er omfattet af Skovloven.

Tilskud og bedre rådgivningsindsats

Af udkastet til disposition for lovgennemgangen af Skovloven fremgår, at der påtænkes et kapitel 2.5 om "*Tilskud og rådgivningsindsats*". Friluftsrådet ser gerne, at der indgår overvejelser om i hvilket omfang der også bør tilbydes tilskud og rådgivning omkring friluftsliv og friluftslivsfaciliteter, så der ikke alene ydes tilskud og rådgivningsindsats omkring udvalgte dele af lovens formålsbestemmelser. Tilskud og rådgivning bør forholde sig til alle dele af lovens formål.

Hegning af skoven

Ifølge Naturbeskyttelovens § 23 må der ikke opsættes usædvanlige hegn omkring skove. Skovloven § 8 tillader opsætning af hegn inde i skoven til skovgræsning (max 10 procent af arealet), idet det præciseres, at hegning til skovgræsning ikke må forringe mulighederne for offentlig færdsel og ophold. Friluftsrådet ser gerne disse bestemmelser opretholdt. Lovgennemgangen bør også forholde sig til lovens bestemmelser for hegning af skoven og hegn inde i skoven.

Anlæg og bygninger i skoven

Af udkastet til dispositionen for gennemgang af Skovloven fremgår, at der påtænkes et afsnit om "*Skure og lig. Til fx skoler, lokale udviklingsmuligheder og friluftsfaciliteter*". Friluftsrådet er usikker på, hvad ministeriet mener med betegnelsen "*lokale udviklingsmuligheder*"?

Friluftsrådet er fortsat tilhænger af en restriktiv praksis for at etablere anlæg og opføre bygninger i skove. Når der i lovgennemgangen lægges op til at foretage en nærmere vurdering af Skovloven på dette område, forventer Friluftsrådet, at der som en afgørende parameter i denne vurdering skelnes mellem erhvervsmæssig brug af sådanne anlæg og bygninger og almennyttige foreningers brug. Friluftsrådet finder, at denne form for anlæg og bygninger i skoven grundlæggende ikke kan og skal tillades til eksklusiv brug af erhvervsmæssig karakter, eksempelvis udlejningshytter, eksklusive overnatningshytter, glampingfaciliteter og jagt-hytter. Friluftsrådet ser derimod gerne, at der i lovgennemgangen ses på rammerne for at bedre mulighederne for spejderhytter, skovbørnehaver og lignende byggeri, der særligt tilgodeser børns og unges friluftsliv.

Skovloven bør opretholde forbud mod eller en meget restriktiv dispensationspraksis for etablering af bygninger og anlæg af erhvervsmæssig karakter.

Erstatningsskov

Skovloven indeholder en række bestemmelser omkring erstatningsskov i de tilfælde, at fredsskovspligten ophæves på et skovareal. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om erstatningsskov, herunder om erstatningsskovens størrelse, Friluftsrådet ser gerne, at der i lovgennemgangen redegøres for og gøres overvejelser omkring forbedring af bestemmelserne omkring erstatningsskov.

Tilsyn med overholdelse af Skovloven, herunder dispensationer fra Skovloven

Friluftsrådet vil pege på, at der i rapporten bør gøres overvejelser omkring, hvorvidt der er et tilstrækkeligt tilsyn med overholdelse af loven ikke mindst med diverse givne dispensationer til hegning og etablering af bygninger og anlæg.

Skovloven og ministeriets overvejelser i Lovkompasset

I forbindelse med ministeriets overvejelser omkring Lovkompasset har der været stillet spørgsmål ved det belejlige i fortsat at opretholde Skovloven som en særlov på naturområdet. Ville det ikke være passende at lade Skovlovens bestemmelser omkring natur i højere grad koordinere med og indgå sammen med andre naturbeskyttelsesbestemmelser i et andet lovgivningsmæssigt set up? Friluftsrådet anbefaler, at lovgennemgangen også redegør for de overvejelser omkring Skovloven, som der er fremført i det hidtidige arbejde med Lovkompasset.

Friluftsrådet deltager gerne i det fortsatte arbejde omkring lovgennemgangen

Friluftsrådet kommenterer gerne udkastet til rapporten om lovgennemgangen af Skovloven og deltager gerne i et møde i ministeriet herom, ligesom Friluftsrådet gerne stiller sig til rådighed for eventuel deltagelse i en workshop med ministeren og aftaleparterne bag lovgennemgangen.

Med venlig hilsen

Anker Madsen
Chefkonsulent, politik